

PATVIRTINTA:

Vilniaus Antano Vienuolio progimnazijos

Direktoriaus 2020 m. gruodžio 31 d.

įsakymo Nr. V-329

**MOKINIŲ CIVILINĖS SAUGOS MOKYMO
ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS**

Vilnius
2021

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių civilinės saugos mokymo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato civilinės saugos mokymo organizavimo ir vykdymo Vilniaus Antano Vienuolio progimnazijoje tvarką.

2. Tvarkos aprašo tikslas – užtikrinti tinkamą Mokinių civilinės saugos mokymo organizavimą ir vykdymą.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme ir kituose civilinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. CIVILINĖS SAUGOS MOKYMO ORGANIZAVIMAS

4. 1–8 klasėse Žmogaus saugos bendroji programa integruojama į Bendrosios programos ugdymo dalykų programų turinį.

5. Mokytojai civilinės saugos kvalifikaciją tobulina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įgaliotų institucijų organizuojamuose pedagogų kvalifikacijos tobulinimo renginiuose.

6. Už civilinės saugos mokymo organizavimą ir vykdymą įstaigoje atsakinga direktoriaus pavaduotoja ugdymui.

7. Direktoriaus pavaduotoja ugdymui konsultuoja klasių mokytojus dėl civilinės saugos integravimo į ugdymo turinį ir, esant reikalui, talkina vedant užsiėmimus/pamokas.

III. MOKINIŲ CIVILINĖS SAUGOS GEBĖJIMŲ RAIDA

1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės
Suaugusiųjų patiriamas vengia rizikingų situacijų ir/ar žmonių elgesio, kuris gali būti jam pavojingas	Vengia rizikingų situacijų ir/ar žmonių elgesio, kuris gali būti jam pavojingas	Stengiasi atsispirti provokacijai ir/ar spaudimui elgtis rizikingai ir pavojingai sveikatai ir gyvybei	Atsispiria provokacijai ir/ar spaudimui elgtis rizikingai ir žalingai sveikatai, vengia nesaugių situacijų
Padedamas suaugusiųjų atpažįsta artimiausioje aplinkoje pavojingas ir grėsmingas saugumui situacijas	Atpažįsta pavojingas ir grėsmingas saugumui situacijas įprastoje aplinkoje ir suaugusiųjų padedamas vertina jų	Savarankiškai atpažįsta pavojingas ir grėsmingas saugumui situacijas; bando užkirsti kelią nelaimingiems	Įžvelgia pavojingas ir grėsmingas saugumui situacijas; bando užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams

1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės
	sudėtingumą	atsitikimams	
Padedamas suaugusiųjų tinkamai elgiasi žinomose pavojingose situacijose	Skatinamas suaugusiųjų tinkamai elgiasi žinomose pavojingose situacijose ir iškilus netikėtam pavojui	Tinkamai elgiasi pavojingose situacijose ir iškilus netikėtam pavojui	Savarankiškai analizuoja ir vertina galimus pavojaus šaltinius; tinkamai elgiasi
Padedamas suaugusiųjų susipažįsta ir bando laikytis saugos taisyklių ir naudotis būtinomis saugos priemonėmis	Skatinamas suaugusiųjų laikosi saugos taisyklių, naudojami būtinomis saugos priemonėmis	Laikosi saugos taisyklių, naudojami būtinomis saugos priemonėmis	Moka pasirinkti, pasinaudoti ir/ar kartais pasigaminti paprasčiausias saugos priemones
Prireikus moka paprašyti suaugusiųjų, kuriais pasitiki, pagalbos Žino bendrąjį pagalbos telefoną ir moka kreiptis pagalbos	Prireikus moka paprašyti suaugusiųjų pagalbos; kartais pats bando suteikti pagalbą Moka kreiptis pagalbos į pagalbos tarnybas	Prireikus moka paprašyti suaugusiųjų ir/ar tarnybų pagalbos, kartais pats gali ją suteikti	Nukentėjęs ir/ar teikdamas pagalbą bando laikytis asmens higienos ir sanitarinių reikalavimų

III. MOKINIŲ CIVILINĖS SAUGOS BENDROSIOS PROGRAMOS TURINIO APIMTIS

8. Psichologinis pasirengimas grėsmėms ir pavojams. Grėsmę, riziką ar pavojų keliantys atvejai, kaip dera elgtis su nepažįstamaisiais ir neatsargaus elgesio pasekmės. Kokiose vietose, kokiose situacijose dažniausiai kyla pavojai asmens saugumui ir gyvybei, įvyksta nelaimingi atsitikimai, kyla grėsmė vaikų seksualiniam išnaudojimui ar prievartai.

9. Saugi elgsena buityje ir gamtoje. Neatsargus elgesys ir nelaimingi atsitikimai buityje ir gamtoje: kokios grėsmės, kaip apsisaugoti, kokios taisyklės. Kaip elgtis su gyvūnais: pagarba gyvybei ir meilė; atsargumas ir pagalba.

10. Saugi elgsena eismo aplinkoje. Eismo dalyvių elgesys ir atsakomybė, saugaus eismo taisyklės, kelio ženklai. Eismo įvykis: kaip iškviešti pagalbą telefonu.

11. Saugi elgsena ekstremaliosiose situacijose. Gaisrų priežastys. Kaip apsisaugoti nuo gaisrų. Kaip elgtis užsidegus drabužiams. Kur kreiptis pagalbos kilus gaisrui.

12. Pirmoji pagalba. Į ką reikia kreiptis pagalbos ištikus nelaimei mokykloje, namie, kai nėra suaugusiųjų. Kaip sutvarkyti įdrėskimą, nubrozdinimą, sustabdyti kraujavimą iš nosies.

Mokinių pasiekimai. 1–2 klasės:

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Psichologinis pasirengimas grėsmėms ir pavojams		
Rūpintis savo saugumu ir sveikata.	1.1. Atpažinti pavojingas situacijas, elgtis apdairiai, saugoti save.	1.1.1. Apibūdinti, kas vaikams yra saugu ir kas – ne. Pateikti pavyzdžių.
Būti budriam ir atsargiam su nepažįstamais žmonėmis.	1.2. Išmanyti, kaip pačiam apsisaugoti nuo užpuolikų, plėšikų, pagrobėjų būnant namuose ar pakeliui į mokyklą.	1.2.1. Paaiškinti, kaip reikia elgtis, kai kalbina, kviečia pasivaikščioti ar pasivažinėti nepažįstamas žmogus. 1.2.2. Paaiškinti, kaip reikia elgtis ir kalbėti, kai skambina į duris ar telefonu nepažįstamas žmogus.
2. Saugi elgsena buityje ir gamtoje		
Būti budriam lauke, kieme.	2.1. Saugiai elgtis žaidžiant kieme, lauke.	2.1.1. Paaiškinti, kokios nelaimės gali nutikti žaidžiant kieme, žaidimų aikštelėse ir kaip jų išvengti. 2.1.2. Apibūdinti saugaus elgesio žaidžiant kieme ypatumus ir pagrindines taisykles.
Rūpintis savo saugumu namie.	2.2. Saugiai elgtis buityje.	2.2.1. Atpažinti virtuvėje, svetainėje, vonioje slypinčius pavojus; paaiškinti, kaip galima jų išvengti. 2.2.2. Suformuluoti saugaus elgesio namie pagrindines taisykles.
Atsakingai elgtis gamtoje.	2.3. Saugiai elgtis gamtoje.	2.3.1. Paaiškinti, kaip elgtis, kad nepasiklystum miške. 2.3.2. Paaiškinti, ko vengti būnant prie vandens telkinio ir vandenyje. 2.3.3. Paaiškinti, kaip elgtis pradėjus žaibuoti esant pievoje, miške, maudantis arba esant valtyje, arba ant kranto.
Atsakingai elgtis aplinkoje, kurioje yra gyvūnų.	2.4. Laikytis pagrindinių higienos ir saugaus elgesio taisyklių aplinkoje, kurioje yra gyvūnų.	2.4.1. Išvardyti pagrindinius saugos ir higienos reikalavimus esant šalia gyvūno. 2.4.2. Paaiškinti, kaip derėtų elgtis su gyvūnais ir kaip elgtis pastebėjus netinkamą elgesį su jais. 2.4.3. Paaiškinti, kaip derėtų elgtis radus benamį gyvūną ir kai gyvūnas yra nukentėjęs.
3. Saugi elgsena eismo aplinkoje		
Jausti pagarbą kitiems eismo dalyviams.	3.1. Laikytis kelių eismo taisyklių.	3.1.1. Paaiškinti, kam reikalingos kelių eismo taisyklės. 3.1.2. Žinoti dažniausiai pasitaikančias pavojingas situacijas bei pagrindines eismo įvykių priežastis. 3.1.3. Apibūdinti, kaip saugiai elgtis eismo aplinkoje.

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Rūpintis savo ir kitų saugumu.	3.2. Naudotis siūlomais pėsčiųjų ir keleivių saugaus eismo užtikrinimo būdais.	3.2.1. Paaiškinti, kaip saugaus eismo taisyklių laikymasis ir specialių saugumo priemonių – atšvaitų, saugos diržų, šalčių, kėdučių, liemenių, kitų saugos priemonių naudojimas – didina eismo ir žmonių saugumą.
	3.3. Iškviesti pagalbą įvykus eismo įvykiui.	3.3.1. Paaiškinti, kokiais atvejais dera kviešti pagalbą.
4. Saugi elgsena ekstremaliosiose situacijose		
Pasitikėti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgomis.	4.1. Iškviesti pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112 (vienas-vienas-du).	4.1.1. Paaiškinti, kokiais atvejais dera ir kuriais nedera skambinti bendruoju pagalbos telefonu 112. 4.1.2. Nurodyti pavyzdžių, kada pagalba kviečiama bendruoju pagalbos telefonu 112.
	4.2. Tinkamai elgtis namuose dingus elektrai.	4.2.1. Paaiškinti, ką daryti namie dingus elektrai. Paaiškinti, kodėl svarbu neišeiti iš namų dingus elektrai.
Suvokti gaisrą kaip gyvybei pavojingą reiškinį. Būti budriam ir atsargiam.	4.3. Tinkamai elgtis kilus gaisrui.	4.3.1. Paaiškinti gaisro keliamus pavojus žmonių gyvybei ir sveikatai. 4.3.2. Nurodyti galimas gaisro kilimo priežastis. 4.3.3. Nurodyti, kas (dūmai, liepsna ir karštis) gaisro metu kelia pavojų gyvybei ir sveikatai ir kaip nuo to apsisaugoti.
Pasitikėti savimi ir saugiai elgtis.	4.4. Išmanyti, kaip saugiai elgtis perkūnijos, kaitros, speigo, audros, potvynio metu.	4.4.1. Paaiškinti, kokį pavojų žmonių sveikatai ir gyvybei gali sukelti gamtiniai reiškiniai.
5. Pirmoji pagalba		
Norėti padėti sau ir kitiems.	5.1. Kreiptis pagalbos ištikus nelaimėi.	5.1.1. Nurodyti, į ką reikia kreiptis pagalbos ištikus nelaimėi mokykloje ar namuose, kai nėra suaugusiųjų. 5.1.2. Pagal situaciją suformuluoti informaciją, kurią būtina pateikti, kviečiant pagalbą telefonu.
	5.3. Mokėti stabdyti kraujavimą iš nosies.	5.3.1. Paaiškinti, kaip stabdyti kraujavimą iš nosies.
	5.4. Mokėti elementariai sutvarkyti įdrėskimą, nubrozdinimą.	5.4.1. Paaiškinti, kaip nuvalyti žaizdelę įsidrėskus, nusibrozdinus.

Mokinių pasiekimai. 3–4 klasės:

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Psichologinis pasirengimas grėsmėms ir pavojams		
Susitvardyti, ieškoti saugaus sprendimo.	1.1. Stengtis kontroliuoti savo elgesį kilus grėsmei ir pavojui.	1.1.1. Žinoti, kaip elgtis ir į ką kreiptis iškilus grėsmei, pavojui.
	1.2. Mokėti pasakyti „ne“ ir atsispirti spaudimui elgtis nesaugiai.	1.2.1. Paaiškinti, kokiais būdais gali būti gundomi vaikai, kuo tai gresia. 1.2.2. Paaiškinti, kodėl svarbu mokėti pasakyti „ne“ ir elgtis saugiai.
2. Saugi elgsena buityje ir gamtoje		
Rūpintis savo ir kitų saugumu.	2.1. Atpažinti pavojingas situacijas namuose ir laikytis saugaus elgesio taisyklių.	2.1.1. Paaiškinti, kokie pavojai ir grėsmės gali kilti namuose. 2.1.2. Apibūdinti saugų elgesį namuose iškilus grėsmei ir/ar pavojui.
	2.2. Saugiai elgtis su elektros prietaisais ir įrenginiais kieme, gatvėje, nepažįstamoje aplinkoje.	2.2.1. Paaiškinti, kokius pavojus kelia elektros įrenginiai, pastatai, buvimas jų teritorijose. 2.2.2. Paaiškinti, kokių veiksmų reikia ir kokių galima imtis ir kur kreiptis, pastebėjus pavojingą situaciją (nukritusius elektros oro linijos laidus, išplėštas elektros įrangos dureles, vartelius).
Puoselėti gamtą kaip saugią aplinką.	2.3. Laikytis saugaus elgesio gamtoje taisyklių.	2.3.1. Išvardyti gamtoje gresiančius pavojus. 2.3.2. Paaiškinti, kokių veiksmų reikia, o kokių galima imtis ir kur kreiptis, patekus į pavojingą situaciją gamtoje.
Jausti pagarbą bet kokios rūšies gyvūnų gyvybei bei atsakomybę už jo ir savo gyvybę, savo ir kitų asmenų sveikatos išsaugojimą bendraujant su gyvūnais.	2.4. Gerbti, globoti, rūpintis gyvūnais ir atsakingai elgtis su jais.	2.4.1. Žinoti pagrindines gyvūnų teises ir laisves. 2.4.2. Apibūdinti tinkamą elgesį su gyvūnais, kuris taptų žmogaus ir gyvūno saugumo pagrindu. 2.4.3. Apibūdinti naminio gyvūno šeimnininko atsakomybę už naminio gyvūno poelgius, jo ir aplinkinių gerovę.
	2.5. Atpažinti pavojingas situacijas ir jų išvengti bendraujant su bet kokios rūšies gyvūnu.	2.5.1. Apibūdinti pavojus, kurie gali kilti netinkamai bendraujant su gyvūnu ir netinkamai jį prižiūrint. 2.5.2. Apibūdinti veiksmus siekiant išvengti pavojų bendraujant su bet kokios rūšies gyvūnu ir veiksmus siekiant išvengti pavojų dėl netinkamos gyvūno priežiūros. 2.5.3. Apibūdinti riziką užsikrėsti tarp gyvūnų plintančiomis ligomis bei įvardyti veiksmus, siekiant jos išvengti.
3. Saugi elgsena eismo aplinkoje		
Gerbti kitus eismo dalyvius.	3.1. Stebėti artimąją eismo aplinką ir ją	3.1.1. Paaiškinti eismo dalyvių tarpusavio pagarbos svarbą.

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Jausti pareigą rūpintis savo ir aplinkinių saugumu eismo aplinkoje.	vertinti.	3.1.2. Įvardyti veiksnius, ribojančius eismo dalyvių saugumą.
	3.2. Veikti adekvačiai eismo situacijai.	3.2.1. Apibūdinti savo kaip eismo dalyvio veiksmus, kurie padėtų išvengti neigiamų pasekmių eismo aplinkoje. 3.2.2. Paaiškinti, kaip eismo automobilių keliais tvarka nusako dviratininkų eismą ir jo saugumą (pateikti pavyzdžių).
	3.3. Tinkamai ir teisingai naudotis eismo saugumą didinančiomis priemonėmis.	3.3.1. Apibūdinti priemones, didinančias eismo saugumą (atsvaitus, saugos diržus, šalmsus ir kėdutes). 3.3.2. Pademonstruoti, kaip tinkamai ir teisingai jomis naudotis.
4. Saugi elgsena ekstremaliosiose situacijose		
Pasitikėti, kad pagalba bus suteikta.	4.1. Bendruoju pagalbos telefonu 112 iškviesti pagalbą.	4.1.1. Paaiškinti, kada reikia ir kada negalima skambinti bendruoju pagalbos telefonu 112. 4.1.2. Ką reikia žinoti kviečiant pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112.
Pasitikėti savo gebėjimais tinkamai pasielgti.	4.2. Atlikti būtinus veiksmus išgirdus kaukiančią garsinę civilinės saugos sireną.	4.2.1. Paaiškinti, ką reiškia kaukianti sirena, kokius ir kodėl reikia atlikti veiksmus išgirdus sirenos kauksmą.
Suvokti gaisrą kaip gyvybei pavojingą reiškinį. Jaustis atsakingam už savo saugumą.	4.3. Atlikti būtinus veiksmus kilus gaisrui.	4.3.1. Nurodyti galimas gaisro kilimo priežastis. 4.3.2. Paaiškinti, kodėl patartina namuose būtinai turėti dūmų jutiklius. 4.3.3. Paaiškinti, kodėl negalima nuo gaisro slėptis, kodėl negalima bėgti per dūmus, kaip elgtis užsidegus drabužiams. 4.3.4. Paaiškinti, kaip išeiti iš degančio namo. 4.3.5. Paaiškinti, kodėl negalima grįžti į degantį namą.
Pasirūpinti savo ir kitų saugumu atsiradus elektros srovės nuotėkiui.	4.4. Tinkamai elgtis atsiradus elektros srovės nuotėkiui.	4.4.1. Paaiškinti, ką galima ir reikia daryti esant elektros nuotėkiui ir ko daryti negalima.
Rūpintis saugiu elgesiu gamtos stichijos metu.	4.5. Adekvačiai elgtis pavojingo gamtinio reiškinio metu.	4.5.1. Nusakyti pagrindinius saugaus elgesio veiksmus iškilus pavojui gamtoje. 4.5.2. Paaiškinti, kaip elgtis užkluptam stichijos patalpose ar atvirose erdvėse. 4.5.3. Nurodyti, kokių pagrindinių veiksmų būtina imtis dėl gamtos stichijos dingus elektrai.
Rūpintis gamta ir savo saugumu.	4.6. Atpažinti gamtos taršą ir imtis saugumo priemonių.	4.6.1. Paaiškinti, kuo žmogui pavojinga užteršta gamta. 4.6.2. Kokių saugumo priemonių imtis esant

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
		užterštam orui, vandeniui, žemei.
Pasitikėti savimi ir savo gebėjimais tinkamai pasielgti. Vengti pavojingų vietų.	4.7. Tinkamai elgtis saugantis pagrobėjų, užpuolikų ir plėšikų.	4.7.1. Paaiškinti, kaip reikia elgtis, kai kalbina nepažįstamas žmogus. 4.7.2. Paaiškinti, kaip reikia kalbėti, kai skambina nepažįstamas žmogus. 4.7.3. Paaiškinti, kaip saugiai elgtis gatvėje tamsiu paros metu. 4.7.4. Paaiškinti, kaip elgtis užpuolus plėšikui.
5. Pirmoji pagalba		
Padėti sau ir kitiems ištikus nelaimėi.	5.1. Kreiptis pagalbos ištikus nelaimėi.	5.1.1. Nurodyti, į ką reikia kreiptis pagalbos ištikus nelaimėi mokykloje. 5.1.2. Nurodyti, į ką reikia kreiptis pagalbos ištikus nelaimėi namie ir kieme, kai nėra suaugusiųjų. 5.1.3. Pagal situaciją suformuluoti ir pateikti informaciją skambinant bendruoju pagalbos telefonu.
	5.2. Suteikti pirmąją pagalbą įsidrėskus, nusibrozdinus, įsipjovus, nusideginus, kraujuojant iš nosies, užspringus.	5.2.1. Išvardyti pirmosios pagalbos veiksmus įsidrėskus, nusibrozdinus, nusideginus, kraujuojant iš nosies, užspringus. 5.2.2. Parodyti sutartinį ženklą užspringus.
	5.3. Atpažinti pavojus, kuriuos gali sukelti elektra, ir suteikti pirmąją pagalbą.	5.3.1. Apibūdinti aplinkybes, galinčias sukelti elektros traumas. 5.3.2. Išvardyti pirmosios pagalbos veiksmus įvykio vietoje.

Mokinių pasiekimai. 5–6 klasės:

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Psichologinis pasirengimas grėsmėms ir pavojams		
Prisiimti asmeninę atsakomybę už savo elgesį ir saugumą.	1.1. Skirti aplinkoje rizikos ir saugos stiprinimo, pavojų mažinimo, šalinimo veiksnius.	1.1.1. Paaiškinti sveikatos ir saugumo tarpusavio ryšį. 1.1.2. Pagrįsti žmogaus saugos mokymosi ir saugaus elgesio svarbą. 1.1.3. Paaiškinti, kokia yra saugi psichosocialinė aplinka (mokymosi ir poilsio sąlygos, santykiai su tėvais ir bendraamžiais).
Būti budriam, išlaikyti emocinę	1.2. Atpažinti manipuliavimo ir grupinio spaudimo	1.2.1. Paaiškinti, kas yra grupinis spaudimas; keliais būdais galima pasakyti „ne“. 1.2.2. Pagrįsti pasirinktą priimtinausią ir

pusiausvyrą grupės spaudimo ir streso sąlygomis.	atvejus ir atsispirti bendraamžių daromam spaudimui elgtis nesaugiai.	įtaigiausią būdą, argumentuoti atsisakymą, pasiūlyti saugaus elgesio alternatyvą.
	1.3. Įveikti nerimą, stresą esant nepalankioms aplinkybėms, įvertinti stresą sukeliančias situacijas.	1.3.1. Apibūdinti nerimą ir stresą, streso trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį saugai. 1.3.2. Žinoti tinkamus streso įveikimo/atsipalaidavimo būdus. 1.3.3. Nurodyti, kaip kartais saugumas priklauso nuo bendravimo sėkmės, nuo to, ar atsižvelgiama į kitą žmogų, jo elgesį ir situaciją.
2. Saugi elgsena buityje ir gamtoje		
Pripažinti saugaus elgesio privalumus.	2.1. Saugiai elgtis kieme, lauke.	2.1.1. Paašškinti, kokios nelaimės gali nutikti kieme, žaidimų aikštelėse. 2.1.2. Nusakyti saugaus elgesio kieme ypatumus ir pagrindines taisykles. Paašškinti, kaip saugiai naudotis liftu. 2.1.3. Palyginti, kuo skiriasi saugus ir nesaugus elgesys kieme, lauke. 2.1.4. Paašškinti, kaip elgtis radus įtartina daiktą ar sprogmenį.
Būti atsakingam už savo sveikatą ir namų saugumą.	2.2. Saugiai elgtis namuose.	2.2.1. Apibūdinti buityje naudojamų gamtinių dujų, elektros, krosnių keliamus pavojus. 2.2.2. Išvardyti virtuvėje, svetainėje, vonioje esančius pavojus ir paašškinti, kaip jų išvengti. 2.2.3. Paašškinti saugaus elgesio namie taisykles.
Pažinti gamtinę aplinką ir joje slypinčius pavojus.	2.3. Saugiai elgtis gamtoje.	2.3.1. Paašškinti, kada ir kodėl situacijos gamtoje yra pavojingos. 2.3.2. Paašškinti, kaip elgtis iškilus pavojui gamtoje.
Jausti pagarbą gyvūnams ir atsakomybę už jų ir savo saugumą.	2.4. Prisiimti atsakomybę už naminių gyvūnų ir savo augintinio bei aplinkinių saugumą.	2.4.1. Nurodyti gyvūno šeimininko pareigas ir atsakomybę. 2.4.2. Pateikti pavyzdžių, kai pareigų nepaisymas gali turėti (ar turėjo) skaudžių pasekmių.
	2.5. Bendrauti su gyvūnais laikantis higienos reikalavimų.	2.5.1. Paašškinti bendravimo su gyvūnais higienos reikalavimus. 2.5.2. Pateikti apsisaugojimo nuo gyvūnų platinamų ligų pavyzdžių.
	2.6. Saugiai pasirūpinti rastu sužalotu ar benamiu gyvūnu.	2.6.1. Paašškinti, kaip derėtų elgtis radus sužalotą ar benamį gyvūną.
	2.7. Vengti susidūrimų su agresyviu naminiu ar laukiniu gyvūnu, kreiptis pagalbos nukentėjus nuo gyvūno.	2.7.1. Žinoti pagrindines žmogaus klaidas, dėl kurių jis nukenčia nuo agresyvaus naminio ar laukinio gyvūno. 2.7.2. Paašškinti, kaip derėtų elgtis ir kur kreiptis nukentėjus nuo gyvūno.

3. Saugi elgsena eismo aplinkoje		
Jausti pagarbą eismo dalyviams.	3.1. Atpažinti pavojus ir grėsmes, kylančius dėl eismo dalyvių elgesio ypatumų.	3.1.1. Apibūdinti menamą ar patirtą eismo įvykį: kaltininkas–priežastis–pasekmė. 3.1.2. Paaiškinti, kodėl svarbu pėsčiajam turėti atšvaitus.
Jausti pareigą rūpintis savo ir aplinkinių saugumu eismo aplinkoje.	3.2. Taikyti kelių eismo taisykles, susijusias su pėsčiųjų ir dviratininkų eismu.	3.2.1. Taisykles iliustruoti pavyzdžiais.
	3.3. Pasirinkti saugaus elgesio modelį eismo situacijoje.	3.3.1. Pagrįsti ir paaiškinti pasirinkimą.
	3.4. Vertinti ir koreguoti savo kaip eismo dalyvio elgesį.	3.4.1. Pateikti pavyzdžių iš patirties, kokiomis aplinkybėmis, kodėl ir kaip teigiamai keitėsi elgesys eismo aplinkoje.
4. Saugi elgsena ekstremaliosiose situacijose		
Pasitikėti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgomis.	4.1. Suformuluoti pagalbos poreikį ir iškviešti pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112.	4.1.1. Pasakyti, koku numeriu bus kviečiama pagalba, kokią informaciją reikia pasakyti kviečiantis pagalbos. 4.1.2. Išvardyti tarnybas, kurias galima išsikviesti bendruoju pagalbos telefonu 112, ir paaiškinti, kada reikia kviešti pagalbą. 4.1.3. Paaiškinti ir pagrįsti melagingų pagalbos kvietimų daromą žalą. 4.1.4. Įvertinti reikalingumą apie kilusią nelaimę perspėti kaimynus.
Pripažinti, kad žinios gali išsaugoti gyvybę.	4.2. Nurodyti, ką daryti išgirdus sirenų kauksmą.	4.2.1. Paaiškinti, kokiais atvejais kaukia sirenos. 4.2.2. Paaiškinti, ką reiškia kaukiančios garsinės civilinės saugos sirenos.
Traktuoti gaisrą kaip gyvybei pavojingą reiškinį.	4.3. Įvertinti gaisro keliamus pavojus žmonių gyvybei ir sveikatai.	4.3.1. Nurodyti gaisro neigiamą poveikį žmogaus organizmui. Paaiškinti, kas kelia didžiausią pavojų žmogaus gyvybei ir sveikatai. 4.3.2. Paaiškinti ir pagrįsti automatinio dūmų jutiklio reikalingumą ir jo įtaką gyvybės išsaugojimui, namuose kilus gaisrui.
Pažinti gaisrą kaip reiškinį.	4.4. Įvertinti palankias sąlygas kilti gaisrui.	4.4.1. Apibūdinti sąlygas, reikalingas kilti gaisrui. 4.4.2. Paaiškinti, ką reiškia „degimo trikampis“. 4.4.3. Pademonstruoti, kaip veikia „degimo trikampis“.
Pripažinti gaisrą kaip tikėtiną nelaimę.	4.5. Nurodyti galimas gaisro kilimo priežastis.	4.5.1. Paaiškinti, kad gaisrai gali kilti dėl netvarkingų elektros prietaisų, krosnių, žvakių. 4.5.2. Diskutuoti apie gaisro priežastis, kurios kyla dėl žmogaus kaltės. 4.5.3. Papasakoti, kaip saugiai įkurti laužą, uždegti krosnį, deginti žvakes.

<p>Tikėti, kad nuo gaisro poveikio galima apsaugoti. Rūpintis savo gyvybe ir sveikata.</p>	<p>4.6. Tinkamai elgtis kilus gaisrui.</p>	<p>4.6.1. Apibūdinti ir paaiškinti evakuacijos iš degančio pastato principus. 4.6.2. Žinoti, kada būtina evakuotis iš pastato ir kur yra evakuaciniai išėjimai (mokykloje, namuose). 4.6.3. Paaiškinti, kaip elgtis, jeigu gaisras kilo kambaryje, kuriame esate/gretimame kambaryje/kaimyniniame bute daugiaaukščiame pastate. 4.6.4. Nurodyti susitikimo vietas, į kurias reikia ateiti po evakuacijos iš pastato (mokyklos, namų). 4.6.5. Paaiškinti, kaip elgtis pradėjus degti drabužiams, kaip naudotis gesintuvais. 4.6.6. Paaiškinti, ką daryti nusideginus.</p>
<p>Būti atidžiam grėsmėms, kurias gali kelti gamtinė aplinka. Tikėti žmogaus galimybe apsaugoti nuo gamtinių grėsmių.</p>	<p>4.7. Tinkamai elgtis gresiant ar nutikus gamtinio pobūdžio ekstremaliajai situacijai.</p>	<p>4.7.1. Apibūdinti galimas gamtinio pobūdžio nelaimės, keliančias pavojų žmonių sveikatai ir gyvybei, jų turtui ir aplinkai. 4.7.2. Apibūdinti, kokios grėsmės kyla užkluptam stichijos. 4.7.3. Apibūdinti pagrindinius saugaus elgesio veiksmus gamtos sukultoje ekstremalioje situacijoje.</p>
<p>Pripažinti ekologinės nelaimės galimybę ir žalą žmonių sveikatai, gyvybei ir aplinkai.</p>	<p>4.8. Apibūdinti ekologinės nelaimės sąvoką ir jos sukeltus pavojus.</p>	<p>4.8.1. Paaiškinti, kas yra ekologinė nelaimė. 4.8.2. Įvardyti keletą galimų ekologinių nelaimių priežasčių. 4.8.3. Apibūdinti pagrindinius saugaus elgesio veiksmus žmogaus sukultoje ekstremalioje situacijoje.</p>
<p>Pasitikėti savo gebėjimais tinkamai pasielgti gresiant užpuolimui.</p>	<p>4.9. Saugotis užpuolikų ir apiplėšimų.</p>	<p>4.9.1. Apibūdinti namie esančio vieno vaiko saugaus elgesio ypatumus. 4.9.2. Apibūdinti saugų elgesį gatvėje tamsiu paros metu vengiant užpuolimo.</p>
<p>Tikėti savimi ir žmonių geranoriškumu.</p>	<p>4.10. Tinkamai elgtis pasimetus mieste, minioje.</p>	<p>4.10.1. Paaiškinti, į ką kreiptis pagalbos pasimetus mieste. 4.10.2. Paaiškinti saugaus elgesio minioje taisykles.</p>
<p>5. Pirmoji pagalba</p>		
<p>Padėti kitam ištikus nelaimėi.</p>	<p>5.1. Suteikti pirmąją pagalbą susižeidus, užspringus, apsinuodijus.</p>	<p>5.1.1. Išvardyti pirmosios pagalbos veiksmus susižeidus; kaip sustabdyti išorinį kraujavimą, parinkti tvarstį. 5.1.2. Parodyti sutartinį ženklą užspringus. Išvardyti veiksmų seką teikiant pirmąją pagalbą</p>

		užspringus. 5.1.3. Apibūdinti požymius ir pirmosios pagalbos veiksmus apsinuodijus.
	5.2. Atpažinti pavojus, kuriuos gali sukelti elektra, ir suteikti pirmąją pagalbą.	5.2.1. Apibūdinti aplinkybes, galinčias sukelti elektros traumas. 5.2.2. Išvardyti pirmosios pagalbos veiksmus įvykus elektros traumai.
	5.3. Atpažinti nušalimo ir šilumos smūgio požymius ir suteikti pirmąją pagalbą.	5.3.1. Apibūdinti, kaip karštis ar šaltis veikia organizmą ir kaip apsisaugoti nuo šilumos smūgio ar nušalimo. 5.3.2. Apibūdinti pirmosios pagalbos veiksmus ištikus šilumos smūgiui ar nušalus rankoms ir kojoms.
	5.4. Atpažinti būdingus kaulų lūžių požymius ir suteikti pirmąją pagalbą.	5.4.1. Apibūdinti skirtingų kaulų lūžių požymius. 5.4.2. Apibūdinti pirmosios pagalbos veiksmus esant rankų ir kojų kaulų lūžiams.
Mokinių pasiekimai. 7–8 klasės:		
Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Psichologinis pasirengimas grėsmėms ir pavojams		
Būti budriam, stengtis kontroliuoti negatyvių emocijų raišką.	1.1. Atpažinti ir kontroliuoti emocijas ir jausmus, sukeliančius nesaugų elgesį.	1.1.1. Apibūdinti pojūčius ir jausmus, lemiančius saugų/nesaugų elgesį ir susijusius su fiziologiniais ir emociniais paauglystės pokyčiais. 1.1.2. Paaiškinti brendimo ypatumus ir suprasti šiam amžiaus tarpsniui būdingų emocijų kaitą. 1.1.3. Remiantis pavyzdžiais paaiškinti, kaip natūraliai kylančios, bet nekontroliuojamos neigiamos emocijos gali padaryti žalos pačiam žmogui ir aplinkai. Susieti negatyvių emocijų raiškos pavyzdžius su saugiu elgesiu.
Rūpintis savo saugumu, elgtis principingai dėl saugos.	1.2. Pasirinkti ir sąmoningai planuoti saugos priemones įvairioms veikloms.	1.2.1. Paaiškinti saugos stiprinimo ir palaikymo būdus bei priemones. 1.2.2. Apibrėžti svarbiausius kriterijus, pagal kuriuos sudaromas saugos priemonių planas.
	1.3. Įvertinti su saugumu susijusio sprendimo pasekmes ir veiksmingumą.	1.3.1. Įvardyti kliūtis, kurios gali trukdyti priimti saugumui palankų sprendimą. 1.3.2. Nusakyti, kaip ir kokiais būdais ugdant saugumą keičiasi asmenybės nuostatos ir elgesys.
2. Saugi elgsena buityje ir gamtoje		
Pripažinti buitinių cheminių medžiagų	2.1. Saugiai naudotis buitinėmis cheminėmis medžiagomis.	2.1.1. Paaiškinti buityje naudojamų cheminių medžiagų keliamus pavojus. 2.1.2. Pažinti pavojingumo simbolius ir juos apibūdinti. Suprasti ir paaiškinti saugos etiketėje

Mokinių pasiekimai. 7–8 klasės:		
Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
pavojingumą sveikatai ir siekti išvengti apsinuodijimų jomis.		esančią informaciją. 2.1.3. Paaiškinti, kaip išvengti apsinuodijimų cheminėmis medžiagomis. 2.1.4. Įvardyti veiksmus, būtinus esant cheminiam nudegimui, apsinuodijus žinomais ir nežinomais chemikalais.
Rūpintis savo ir kitų žmonių saugumu.	2.2. Apsisaugoti nuo žalingo aplinkos poveikio.	2.2.1. Apibūdinti žmogaus organizmo galimybes prisitaikyti. 2.2.2. Nurodyti mikroorganizmų plitimo būdus, apsaugos nuo jų priemonės, biologinių pavojų atsiradimo priežastis. 2.2.3. Remiantis pavyzdžiais paaiškinti, kaip žmogus netinkamu elgesiu gali pakenkti sau. Susieti šiuos pavyzdžius su saugiu elgesiu.
	2.3. Pasirinkti ir saugiai naudoti kūno priežiūros priemones.	2.3.1. Pagrįsti, kaip teisingai pasirinkti ir naudoti asmens higienos ir kosmetikos gaminius. 2.3.2. Paaiškinti saulės spindulių daromą įtaką sveikatai. 2.3.3. Paaiškinti, kokį pavojų sveikatai gali kelti soliariumai.
Vengti susižaloti.	2.4. Laikytis saugaus elgesio taisyklių sportuojant.	2.4.1. Paaiškinti pagrindines saugaus elgesio taisykles sportuojant.
Saugoti savo sveikatą ir gyvybę.	2.5. Saugiai naudotis civilinėmis pirotechnikos priemonėmis.	2.5.1. Paaiškinti, kaip saugiai naudotis (saugoti, leisti) civilinėmis pirotechnikos priemonėmis. 2.5.2. Nurodyti, kokie saugūs atstumai turi būti nuo leidžiamų fejerverkų iki juos stebinčių žmonių.
	2.6. Saugiai naudotis elektros prietaisais, atsakingai elgtis šalia elektros tinklų.	2.6.1. Naujoje nepažįstamoje aplinkoje (keliaujant, atostogaujant) atpažinti nesaugiai prijungtus prietaisus. Žinoti, kaip elgtis juos pastebėjus. 2.6.2. Paaiškinti, kas yra įžeminimas, kam jis reikalingas. 2.6.3. Paaiškinti, kas yra ir kuo pavojingas elektros tinklo perkrovimas. 2.6.4. Paaiškinti, kokius darbus, susijusius su elektra, galima atlikti patiems ir kaip saugiai tai padaryti. Paaiškinti elektros prietaisų instrukcijų svarbą. 2.6.5. Paaiškinti trumpojo jungimosi atsiradimo priežastis, galimas pasekmes. 2.6.6. Paaiškinti, kaip saugiai elgtis elektros

Mokinių pasiekimai. 7–8 klasės:		
Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
		tinklų apsaugos zonose.
Jausti pareigą rūpintis savo, savo augintinio bei aplinkinių saugumu.	2.7. Prisiimti pareigas laikyti, globoti, saugiai elgtis su gyvūnais.	2.7.1. Pagrįsti gyvūno socializacijos būtinumą ir įtaką savo ir visuomenės saugumui. 2.7.2. Paaiškinti, kaip gyvūno fiziologinės ir/ar psichologinės savybės gali sukelti pavojų visuomenės saugumui. 2.7.3. Pateikti pavyzdžių, kai pareigų nepaisymas gali turėti (ar turėjo) skaudžių pasekmių.
	2.8. Laiku pastebėti pavojaus šaltinius aplinkoje, kurioje yra gyvūnas, ir išvengti pavojingų situacijų, neprovokuojant ir neskatinant gyvūnų agresyvumo.	2.8.1. Paaiškinti gyvūnų agresyvaus elgesio priežastis ir pagrindines žmogaus bendravimo su gyvūnais klaidas. 2.8.2. Pateikti keletą saugaus elgesio su gyvūnais būdų dažniausiai pasitaikančiose pavojingose situacijose.
3. Saugi elgsena eismo aplinkoje		
Jausti pagarbą gyvybei, atsakomybę už jos išsaugojimą, racionalų išteklių naudojimą ir aplinkos apsaugą.	3.1. Apibūdinti rizikingas eismo situacijas.	3.1.1. Išvardyti veiksnius, nuo kurių priklauso eismo saugumas. 3.1.2. Suformuluoti elgesio principus, kurių laikantis eismo rizika mažėtų.
Jausti pagarbą kitiems eismo dalyviams nepriklausomai nuo amžiaus, lyties, rasės, socialinės padėties ir dalyvavimo eisme būdo.	3.2. Laiku pastebėti ir įvertinti pavojaus šaltinius.	3.2.1. Pateikti pavyzdžių, kai laiku pastebėjus pavojų buvo išvengta eismo įvykio. 3.2.2. Identifikuoti eismo dalyviams (pėstiesiems, keleiviams, vairuotojams) rizikingas eismo situacijas.
Jausti asmeninę atsakomybę už savo ir aplinkinių saugumą eismo aplinkoje.	3.3. Susidaryti adekvatų eismo situacijos vaizdinį.	3.3.1. Įvardyti eismo aplinkos sudedamąsias dalis ir potencialius pavojus. 3.3.2. Žinoti pagrindines eismo įvykių, kuriuose nukenčia pėstieji, dviratininkai, mopedų ir motorolerių vairuotojai, priežastis ir aplinkybes. 3.3.3. Apibūdinti ir palyginti palankų ir nepalankų eismo saugumui eismo dalyvio elgesį.

Mokinių pasiekimai. 7–8 klasės:		
Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Tikėti galimybe savo veiksmais kurti saugesnę eismo aplinką.	3.4. Veikti adekvačiai turimai informacijai: pagrįstai priimti teisingą sprendimą ir jį įgyvendinti.	3.4.1. Žinoti eismo automobilių keliais tvarką, kiek ji susijusi su pėsčiųjų, dviratininkų, motorolerių vairuotojų eismu. 3.4.2. Žinoti saugaus eismo būdus dažniausiai pasitaikančiose pavojingose situacijose. 3.4.3. Būti susipažinus su pagrindinėmis saugaus eismo įgyvendinimo kryptimis ir būdais. 3.4.4. Paaiškinti ir pagrįsti sprendimą veikti eismo aplinkoje vienu ar kitu būdu.
	3.5. Įsivertinti savo elgesio eismo aplinkoje modelį.	3.5.1. Interpretuoti informaciją ir savo patirtį vertinant pakitusias eismo sąlygas ir naujas aplinkybes. 3.5.2. Apibūdinti elgesio pokyčius ir numatomas pasekmes.
4. Saugi elgsena ekstremaliosiose situacijose		
Pasitikėti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgomis.	4.1. Tinkamai elgtis išgirdus garsinio civilinės saugos signalo reikšmę.	4.1.1. Paaiškinti, kokiais atvejais gali būti jungiamas civilinės saugos garsinis signalas. 4.1.2. Nusakyti veiksmus, išgirdus garsinį civilinės saugos signalą.
Rūpintis išankstiniu pasirengimu galimoms nelaimėms.	4.2. Iš anksto pasirengti numatomi nelaimėi.	4.2.1. Paaiškinti, kodėl reikalinga iš anksto suplanuoti šeimos veiksmus nelaimės metu. 4.2.2. Išvardyti pagrindinius nelaimės atveju būtinai reikalingus daiktus. 4.2.3. Žinoti, kaip ir kur išjungiamo namo ar buto elektra, ir mokėti tai padaryti. 4.2.4. Savais žodžiais apibūdinti būtinus veiksmus nutrūkus elektros tiekimui.
Pripažinti laikino persikėlimo į saugią vietą svarbą.	4.3. Saugiai evakuotis į saugią teritoriją.	4.3.1. Išvardyti atvejus, kada gali būti reikalingas evakavimas(is) į saugią teritoriją. 4.3.2. Išvardyti veiksmus, kuriuos reikėtų atlikti prieš paliekant namus. 4.3.3. Išvardyti būtinus pasiimti daiktus. 4.3.4. Nurodyti, kur yra artimiausias evakavimo punktas.
Suvokti gaisrą, dujų nuotėkį, elektros srovės nuotėkį kaip žmogaus sveikatai ir gyvybei pavojingą	4.4. Atpažinti žmogaus sveikatai ir gyvybei pavojingas situacijas ir taikyti būdus jų išvengti.	4.4.1. Apibūdinti gaisro poveikį žmonių gyvybei ir sveikatai. Paaiškinti ugniagesių apsauginių kostiumų reikalingumą. 4.4.2. Nurodyti galimas gaisro priežastis ir būdus jo išvengti. 4.4.3. Apibūdinti elektros srovės poveikį žmogaus organizmui. Paaiškinti elektros specialistų kostiumų specifiką.

Mokinių pasiekimai. 7–8 klasės:		
Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
reiškinį.		4.4.4. Nurodyti dažniausias elektros traumų priežastis ir būdus jų išvengti. 4.4.5. Apibūdinti buityje naudojamų dujų poveikį žmonių gyvybei ir sveikatai. 4.4.6. Argumentuotai pagrįsti automatinės gaisrinės signalizacijos, dūminių jutiklių reikalingumą ir veiksmingumą. 4.4.7. Pateikti pavyzdžių, kada žmogaus gelbėjimas gali būti pavojingas gelbėtojo gyvybei.
Būti įsitikinus, kad nuo gaisro ir elektros traumos poveikio galima apsaugoti.	4.5. Savarankiškai aptikti namie, mokykloje vietas, kuriose gali kilti gaisras arba galima patirti elektros traumą.	4.5.1. Nurodyti aplinkoje potencialią gaisro ar elektros traumos priežastį, susieti jas su palankiomis (nepalankiomis) aplinkybėmis kilti gaisrui ar patirti elektros traumą. 4.5.2. Paaiškinti, kuo skiriasi nukentėjusiųjų gelbėjimo procesas esant gaisrui ir elektros traumai.
Pažinti aplinką, spręsti iškilusias problemas.	4.6. Evakuotis iš degančio pastato.	4.6.1. Suprasti, paaiškinti ir praktiškai pasinaudoti evakuacijos plane pateikta informacija. 4.6.2. Paaiškinti skirtumus tarp evakuacijos iš vienaaukščio ir daugiaaukščio pastato. 4.6.3. Paaiškinti ir argumentuotai pagrįsti reikalavimą neiti per dūmus, o šliaužti po jais.
	4.7. Saugiai elgtis atsiradus aplinkoje elektros smūgio tikimybei.	4.7.1. Paaiškinti, kaip elgtis esant automobilyje, ant kurio yra užkritęs nutrūkęs elektros oro linijos laidas 4.7.2. Paaiškinti, kaip saugiai elgtis liūties metu (pvz., pievoje, apsemtoje gatvėje), kai nutrūkusiais ir žemę siekiančiais laidais teka elektra.
Pripažinti gamtinių nelaimių neigiamą poveikį žmonių gyvybei, turtui, aplinkai.	4.8. Saugiai elgtis gresiant ar susidarius gamtinio pobūdžio ekstremaliosioms situacijoms.	4.8.1. Apibūdinti gamtinio pobūdžio ekstremaliąsias situacijas ir jų daromą poveikį žmonių gyvybei, sveikatai, aplinkai. 4.8.2. Nusakyti ir argumentuotai pagrįsti būtinuosius veiksmus gresiant ir susidarius gamtinio pobūdžio ekstremaliosioms situacijoms.
Suprasti, kad ekologinės nelaimės kenkia žmonių sveikatai,	4.9. Taikyti galimus būdus sumažinti oro, vandens, dirvožemio taršą ir jos poveikį sveikatai.	4.9.1. Nurodyti priežastis, galinčias sukelti ekologinio pobūdžio ekstremaliąją situaciją. 4.9.2. Apibūdinti ekologinio pobūdžio ekstremaliąją situaciją.

Mokinių pasiekimai. 7–8 klasės:		
Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
gyvybei ir aplinkai.		
Būti atsakingam už savo elgesį, rūpintis kitų žmonių saugumu.	4.10. Saugiai elgtis masinio žmonių susibūrimo vietoje.	4.10.1. Paaiškinti, kokie pavojai (spūstis, minios panika) gresia masinio žmonių susibūrimo vietoje (koncerte, minioje, eisenoje). 4.10.2. Apibūdinti panikos keliamus pavojus. 4.10.3. Nusakyti saugaus elgesio masinio žmonių susibūrimo vietoje ypatumus.
5. Pirmoji pagalba		
Padėti ištikus nelaimėi.	5.1. Atpažinti artimų žmonių, sergančių ūmiomis ligomis, priepuolių požymius ir suteikti pirmąją pagalbą.	5.1.1. Apibūdinti insulto požymius ir pirmosios pagalbos veiksmus jam ištikus. 5.1.2. Apibūdinti būsenos, kai kraujyje staigiai sumažėja cukraus kiekis (hipoglikeminė koma), požymius. 5.1.3. Apibūdinti epilepsijos požymius ir pirmosios pagalbos veiksmus jai ištikus.
	5.2. Pasirinkti žaizdų tvarstymo būdą, medžiagas ir sutvarstyti žaizdą.	5.2.1. Apibūdinti tvarstymo medžiagas. 5.2.2. Apibūdinti tvarstymo būdus (krūtinės ląstos tvarstymas, žiedinis būdas, spiralinis būdas, aštuoniukės formos būdas) ir pagrįsti jų pasirinkimą. 5.2.3. Paaiškinti, kuo panašus ir kuo skiriasi atskirų kūno dalių tvarstymas. 5.2.4. Paaiškinti, kaip patikrinti, ar nepažeista kraujotaka po tvarstymo. 5.2.5. Paaiškinti, kuo naudingas šalčio kompresas, kada ir kaip jį uždėti.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Civilinės saugos mokymą Vilniaus Antano Vienuolio progimnazijoje kontroliuoja įstaigos direktorius pavaduotojas ugdymui, arba darbuotojas atsakingas už civilinę saugą. Tiek įstaigos direktorius pavaduotojas ugdymui, arba darbuotojas atsakingas už civilinę saugą įsipareigoja vadovautis įstatymų numatyta mokymo organizavimo tvarka organizuojant ir vykdant civilinės saugos mokymą.